

Hanna Szczypek

Czerdziestopięciolecie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie

---

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 1, 123-124

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Hanna Szczypek

Czterdziestopięćciolecie Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Olsztynie

30 października 1991 r. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Olsztynie obchodziła jubileusz czterdziestopięćciolecia swojej działalności. Było to święto bibliotekarzy PBW, jak również wszystkich bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych Olsztyńskiego.

Wśród zgromadzonych gości, których powitał dyrektor PBW, mgr Marian Filipkowski, byli przedstawiciele Kuratorium Oświaty i Wychowania, Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, bibliotekarze olsztyńscy, przyjaciele biblioteki i emeryci.

Z okazji jubileuszu pracownicy biblioteki otrzymali odznaczenia i wyróżnienia. Złotym Krzyżem Zasługi udekorowana została mgr Urszula Jabłońska, kierowniczka filii PBW w Iławie. Medal Komisji Edukacji Narodowej otrzymała mgr Krystyna Orłowska-Wojczulanis, kierowniczka filii PBW w Lidzbarku Warmińskim. Ponadto Kuratorium Oświaty i Wychowania przyznało medale pamiątkowe za zasługi dla oświaty województwa olsztyńskiego następującym osobom: Marii Arsenicz, Małgorzacie Bienkowskiej, Zofii Buchartowskiej. Helenie Dominiczak, Marii Grodzickiej, Teresie Górskiej, Halinie Kaczmarek, Janinie Kępista, Anieli Kobiak, Walentynie Kornat, Halinie Krakowiak, Janinie Kubiak, Bronisławie Mientce, Jadwidze Niedorezo, Kamili Siwickiej, Zofii Taźbierskiej, Teresie Szepetowskiej, Teresie Wójcik. Nagrodę ministra edukacji narodowej I stopnia otrzymała mgr Krystyna Orłowska-Wojczulanis z Lidzbarka Warmińskiego. Dziewięciu osobom wręczono nagrody kuratora, a siedmiu pracownikom pedagogicznym i sześciu pracownikom administracyjnym PBW nagrody dyrektora PBW.

Po wręczeniu nagród przybyli na uroczystość goście wygłosili okolicznościowe przemówienia oraz odczytali listy gratulacyjne, w których złożyli podziękowanie za lata współpracy oraz wyrazili uznanie zarówno dyrektorowi, jak i pracownikom biblioteki, za całokształt działalności. O powstaniu biblioteki, kolejnych etapach jej rozwoju oraz ciąglem procesie wrastania w środowisko kulturalne Olsztyna mówił dyrektor PBW, mgr M. Filipkowski, pełniący tę funkcję od listopada 1973 r.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Olsztynie została zorganizowana w roku 1946 i była wówczas jedną z pierwszych bibliotek pedagogicznych na Ziemiach Odzyskanych. Przez pięć lat nosiła nazwę: Centralna Biblioteka Pedagogiczna w Olsztynie. Od roku 1951 działała jako Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Olsztynie. W roku 1988 przyjęła imię prof. Tadeusza Kotarbińskiego. Od tej pory myślą przewodnią pracy pedagogicznej w bibliotece stało się hasło: bibliotekarz spolegliwym opiekunem czytelnika.

W roku 1946, kiedy Centralna Biblioteka Pedagogiczna stawiała pierwsze kroki, w Olsztynie były cztery szkoły podstawowe, dwa gimnazja — męskie i żeńskie, trzy licea zawodowe — kolejowe, handlowe, pedagogiczne. Nietypowy był początek działalności biblioteki. Pierwsze pozycje w jej inwentarzu stanowiły książki (w liczbie 52) ofiarowane

przez nauczycielkę Władysławę Rostkowską 19 stycznia 1946 r. Pierwszy rok działalności był skromny: 698 woluminów, 34 czytelników i 205 wypożyczeń. Po blisko czterdziestu pięciu latach, w końcu 1990 r., księgozbiór biblioteki stanowiło 126 769 woluminów, przy liczbie 4333 czytelników, lokal zaś rozrósł się z 9,2 m² do 1600 m².

Organizatorem i pierwszym kierownikiem CBP w latach 1946—1947 był Otton Lipkowski, wizytator Oddziału Kształcenia Kuratorium Okręgu Mazurskiego, znany w późniejszych latach jako wybitny uczony, zajmujący się pedagogiką specjalną. Kolejnym dyrektorem w latach 1947—1952 był Michał Chomin. Podobnie jak jego poprzednik zabiegał o księgozbiór i rozwój biblioteki. Księgozbiór przyrastał o kilkaset, a potem i kilka tysięcy woluminów rocznie. Zapoczątkowany w latach pięćdziesiątych przez dyrektorkę Annę Morawską (1953—1963) kierunek rozwoju placówki był kontynuowany przez kolejnych dyrektorów, Marię Grodzicką (1964), Tadeusza Gączkowskiego (1964—1968) oraz Leonarda Turkowskiego (1969—1973).

Wraz z przyrostem księgozbioru oraz ilościowym i jakościowym rozwojem czytelnictwa, biblioteka zaczęła przekształcać się z prostej struktury w coraz bardziej złożony organizm biblioteczny, zawierający nowe wydziały, jak: gromadzenie, opracowanie zbiorów, wydział informacyjno-bibliograficzny, instrukcyjno-metodyczny, opieki nad filiami, administracyjno-gospodarczy, a z czasem także reprografii i zbiorów specjalnych.

W parze z rozwojem następował podział zadań i specjalizacja bibliotekarzy. Biblioteka podejmowała realizację zadań dydaktycznych w zakresie bibliotekoznawstwa, informacji naukowej i pedagogiki. Stawała się też coraz bardziej otwarta na potrzeby środowiska nauczycielskiego, organizowała różne imprezy oświatowe i czytelnicze. W jej pomieszczeniach odbywały się i odbywają posiedzenia rad pedagogicznych i konferencje metodyczne nauczycieli.

W latach 1951—1955 przystąpiono do powoływania powiatowych bibliotek pedagogicznych. Placówki te stanowiły ośrodki informacji pedagogicznej, coraz pełniej zaspokajające potrzeby środowiska oświatowego.

Biblioteka, mimo niewątpliwych osiągnięć, borykała się z wieloma trudnościami. Wśród nich szczególne znaczenie miała fluktuacja kadr oraz ciasnota pomieszczeń. Tę ostatnią trudność pokonano w lecie 1985 r., kiedy to biblioteka poszerzyła swe pomieszczenia o obiekt dobudowany w miejsce starego pawilonu.

W koncepcję działalności biblioteki wpisano formułę pedagogiczną mówiącą, że z dobrym skutkiem na rzecz nauczycieli może pracować tylko taka biblioteka, która jest nowoczesnie zorganizowana i stosuje niekonwencjonalne formy i metody pracy zarówno z czytelnikiem indywidualnym, jak i grupami użytkowników. Dlatego też ważną rzeczą stało się posiadanie własnego systemu informacyjno-bibliograficznego, powiązanego merytorycznie z ośrodkami informacji naukowej bibliotek i innych ośrodków informacji we własnym środowisku, a także, w razie potrzeby, z instytucjami naukowymi oraz wybitnymi uczonymi.

PBW współpracuje z różnymi instytucjami i organizacjami naukowymi, oświatowymi, kulturalnymi. Współuczestniczy w organizowaniu sesji, seminariów naukowych, konkursów, spotkań autorskich. Tradycją biblioteki stało się prezentowanie dorobku twórczego nauczycieli nowatorów. Stwarza to okazję do zaprezentowania osobowości oraz twórczej wymiany doświadczeń, a także inspirowania innych do rozwoju własnych talentów i umiejętności. Atmosfera sprzyjająca skupianiu się wokół biblioteki nauczycieli różnych przedmiotów, zawodowo czynnych, studiujących, jak też już niepracujących, czyni z biblioteki miejsce intelektualnego i kulturalnego oddziaływania na środowisko. Kontaktom takim sprzyjają również organizowane wystawy twórczości nauczycieli, wystawy okolicznościowe, a także spotkania bibliotekarzy i nauczycieli Warmii i Mazur, prezentujące „dorobek pokoleń”.